

Elogii potrivite cuvintelor din limba română*

Cătălin Mosoia**

Adina Dragomirescu este doctor în filologie și cercetătoare la Institutul de Lingvistică al Academiei Române „Iorgu Iordan-Alexandru Rosetti”, în cadrul Departamentului de gramatică, începând cu anul 2005. Din anul 2017 coordonează activitățile institutului în calitate de director. A urmat stagii de cercetare în cele mai importante centre de lingvistică din lume: University of Cambridge, Massachusetts Institute of Technology, Université Paris VII Diderot, UFR Linguistique. Cercetările Adinei Dragomirescu s-au concentrat pe analiza structurilor gramaticale, a tipologiei lingvistice, a variației sintactice, a procesului de gramaticalizare și a contactului lingvistic. Este coautoare a lucrărilor *Gramatica de bază a limbii române* (2016), *Gramatica limbii române pentru gimnaziu* (2019), *The Oxford Guide to the Romance languages* (2016), *The Oxford History of Romanian Morphology* (2021). A contribuit la realizarea unor volume de promovare a lingvisticii și de cultivare a limbii române, concepute în programele Institutului de Lingvistică al Academiei Române „Iorgu Iordan-Alexandru Rosetti” și în proiectele altor instituții universitare. În prezent ține cursuri și seminare de sintaxă, fonetică și fonologie, sintaxă romanică și tipologie lingvistică la Facultatea de Litere a Universității din București, în calitate de conferențiar al Departamentului de Lingvistică. Pentru studiile realizate a primit Premiul „Bogdan Petriceicu Hasdeu” al Academiei Române.

Cătălin Mosoia: *Stimată doamnă dr. Adina Dragomirescu, Institutul de Lingvistică al Aca-*

demiei Române „Iorgu Iordan-Al. Rosetti” oferă consultații lingvistice prin e-mail, în regim gratuit, tuturor celor interesați de folosirea corectă a unor cuvinte sau expresii în limba română. Ne puteți spune câte asemenea solicitări recepționați zilnic?

Adina Dragomirescu: Într-adevăr, avem un serviciu gratuit de consultanță lingvistică, prin e-mail. Răspunsurile la unele întrebări pe care le considerăm de interes mai larg sunt disponibile la adresa <https://lingv.ro/consultanta-lingvistica/>. În general, vin cam două-trei întrebări pe zi, însă sunt și perioade cu mai multe mesaje, mai ales când apar în spațiul public discuții despre limba română: în timpul examenelor naționale, în timpul admiterii la facultăți care dau probă de limba română, atunci

*Interviu cu Adina Dragomirescu, directorul Institutului de Lingvistică „Iorgu Iordan-Alexandru Rosetti”

**Expert comunicarea științei, Biroul de comunicare al Academiei Române

când apar controverse în presă (cum a fost mai recent cazul cu forma de plural *azile*).

Cătălin Mosoia: *Ce ne puteți spune despre resursele lingvistice digitale pe care Institutul de Lingvistică al Academiei Române „Iorgu Iordan-Al. Rosetti” le pune la dispoziția publicului?*

Adina Dragomirescu: Ideea informatizării dicționarilor nu este nouă, dar a fost destul de greu de pus în practică, pentru că lingviștii nu sunt, în general, și informaticieni. Abia în ultimul timp, odată cu venirea în institut a colegului nostru informatician Cătălin Mititelu, lucrurile au început să meargă mai repede și mai bine. Primul dicționar informatizat a fost *Dicționarul de contexte verbale* al Anei-Maria Barbu (<https://dcv.lingv.ro/>), un instrument de lucru destinat mai ales lingviștilor și celor care învață româna ca limbă străină. Mai nou, este disponibil primul volum din *Dicționarul limbii române*, serie nouă (<https://dlri.ro/>), coordonat de Monica Busuioc și Cristian Moroianu, precum și primele litere din *Dicționarul etimologic al limbii române* (<https://delr.lingv.ro/>), coordonat de Ion Giurgea și Cristian Moroianu. Aceste ultime două lucrări sunt proiecte fundamentale, de aceea informatizarea merge în paralel cu redactarea, deci avem la dispoziție numai părțile lucrate până acum. În schimb, *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române* (DOOM, ediția a III-a), beneficiază de o pagină completă, cu informații bogate – chiar mai bogate decât versiunea pe hârtie –, cu posibilități variate de căutare și de extragere a noutăților și a cuvintelor unde s-a intervenit în normare față de ediția a II-a. Dat fiind că DOOM se adresează unui public mai larg, se și bucură în acest moment de cele mai multe accesări.

Cătălin Mosoia: *În opinia dumneavoastră, ce reprezintă dicționarele pentru cultura română?*

Adina Dragomirescu: Ca pentru orice limbă, dicționarele sunt, pe de o parte, un tezaur lingvistic, în care sunt înmagazinate bogățiile limbii române, iar, pe de altă parte, un martor al schimbărilor lingvistice, culturale, sociale etc. prin care trece comunitatea de vorbitori. De exemplu, un dicționar ca DOOM³ este un martor al schimbărilor lingvistice, reflectate în schimbări de normă, precum și un martor al influenței pandemiei asupra limbii române, înregistrând pentru prima dată cuvinte din vocabularul pandemiei de Covid-19.

DOOM⁴, ca urmare a dispariției realității pe care o descriu. Iar această poveste se repetă cam pentru toate dicționarele.

Cătălin Mosoia: *Printre proiectele de cercetare ale institutului figurează și ROC-lingv, care a vizat alcătuirea și explorarea unui corpus oral de română contemporană vorbită din perspectivă lingvistică. Care sunt rezultatele obținute?*

Adina Dragomirescu: Proiectul „Alcătuirea și explorarea unui corpus oral de română contemporană vorbită din perspectivă lingvistică” este o cercetare postdoctorală cu finanțare externă a colegei noastre Oana Niculescu. Rezultatele acestui proiect sunt nu doar articole și conferințe, ci și un corpus de texte orale scurte de limbă actuală, prelucrate și însoțite de transcriere, care pot fi folosite liber pentru alte cercetări.

Cătălin Mosoia: *Aveți în vedere proiecte care își propun realizarea de aplicații care vizează aspecte de gramatică a limbii române?*

Adina Dragomirescu: Deocamdată, DOOM acoperă numeroase probleme de gramatică, mai ales de morfologie, de la încadrarea unor cuvinte în clase, la omonimii (cuvinte care pot funcționa ca adjectiv și adverb sau ca adjectiv și substantiv, de exemplu) sau omonimii gramaticale (o formă unică poate exprima mai multe valori gramaticale), la forme corecte de plural, de genitiv, forme flexionare ale unor moduri și timpuri etc. Nu avem încă în plan o aplicație care să vizeze probleme de sintaxă, de construcție a frazei, dar dacă vor apărea propuneri și idei în acest sens nu exclu-dem ideea.

Cătălin Mosoia: *Limba română ce reprezintă pentru dumneavoastră?*

Adina Dragomirescu: Pentru lingviști, limba română este, în primul rând, obiect de studiu. Nu prea cred în elogiile și în cuvintele mari spuse despre limba română. Cred însă că analiza atentă a limbii standard și a varietăților ei istorice și regionale, grija de a oferi instrumente de lucru (dicționare, gramatici, tratate, ediții de texte, atlase etc.) potrivite momentului actual și accesibile publicului din țară și din străinătate, intervențiile publice legate de probleme lingvistice sunt mijloace potrivite de a elogia limba română.